

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15015524	CPR Plurilingüe Vilas Alborada	Santiago de Compostela	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación infantil	Crecedemento en harmonía	4º Inf.	8	280

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	21
4.2. Materiais e recursos didácticos	22
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	22
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	23
6. Medidas de atención á diversidade	23
7.1. Concreción dos elementos transversais	24
7.2. Actividades complementarias	24
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	25
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	25
9. Outros apartados	26

1. Introducción

A área Crecemento en Harmonía céntrase nas dimensións persoal e social do neno ou a nena, entendidas como inseparables e complementarias, que se desenvolven e regulan de maneira progresiva, conxunta e harmónica.

A través desta programación de 'Crecemento en Harmonía', adicaremos especial atención ao período de vinculación do alumnado de 4º de Ed. Infantil que comeza na escola, un momento crítico no que os nenos e nenas comezan a desenvolver relacións de confianza e seguridade co seu entorno escolar. Este período de transición vaise converter nunha experiencia enriquecedora que os axudará a medrar de maneira equilibrada e harmónica.

Unha das unidades máis relevantes nesta programación é o proxecto centrado nos peluches, nos que o alumnado aprenderá a entender e expresar as súas emocións. A través deste proxecto, proporcionaremos unha plataforma segura para que exploren as súas emocións e descubran o poder da relación cos seus obxectos de apego, que se converterán nun recurso de confianza nesta aventura de crecemento.

Na etapa de Educación Infantil, cada neno e nena medra de maneira diferente, por iso a ensinanza debe adaptarse ás súas necesidades e intereses. Nesta etapa, desenvolven a súa identidade, controlan as súas emocións e comezan a relacionarse co mundo que os rodea. Tamén aprenden habilidades prácticas como coidar de si mesmos e da súa contorna.

É unha etapa importante para o desenvolvemento físico e emocional. Comezan a descubrir o seu propio corpo e a entender as súas emocións. A escola debe ser un lugar seguro e estimulante, polo que coas 6 UDIS desta área procuraremos intervir de maneira satisfactoria e eficaz neste proceso de crecemento.

Tamén comezan a relacionarse cos demais, aprendendo a convivir e a respectar as diferenzas. A diversidade cultural e étnica é importante, e a escola debe promover a aceptación e o respecto por todas as culturas. Por iso, este curso ten especial peso este contido transversal coa PDI de Semana Cultural sobre interculturalidade: De aquí e de acolá.

En resumo, nesta etapa Educación Infantil, xs nenxs desenvolven a súa identidade, aprenden a coidar de si mesmos e a relacionarse cos demais nun ambiente seguro e enriquecedor.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Progresar no coñecemento e no control do seu corpo e na adquisición de distintas estratexias, adecuando as súas accións á realidade da contorna dunha maneira segura para construír unha autoimaxe axustada e positiva.	1				1	1	1	
OBX2 - Recoñecer, manifestar e regular progresivamente as súas emocións expresando necesidades e sentimentos para lograr o benestar emocional e a seguridade afectiva	1	1			1	1	1	1
OBX3 - Adoptar modelos, normas e hábitos, desenvolvendo a confianza nas súas posibilidades e sentimentos de logro para promover un estilo de vida saudable e ecosocialmente responsable			1			1	1	1
OBX4 - Establecer interaccións sociais en condicións de igualdade, valorando a importancia da amizade, do respecto e da empatía para construír a súa propia identidade baseada en valores democráticos e de respecto aos dereitos humanos						1	1	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Apego Peludo: Período de Vinculación	<p>Nesta unidade didáctica (que se extenderá de setembro a outubro)os peluches convertiranse en compañeiros de aventuras e aprendizaxe que faciliten o proceso de vinculación á escola do grupo de 4º de Ed. Infantil.</p> <p>A través de actividades que abarcan a atención, a lóxica matemática, a psicomotricidade...esta unidade ofrece un enfoque lúdico e enriquecedor para fomentar o desenvolvemento integral do alumnado. Con esta unidade didáctica, trataremos de brindar consolo a través dos peluches que cada cativx traia, pero tamén oportunidades para aprender xogando. Comezaremos unha nova etapa de descubrimento e crecemento, a medida que exploramos o poder dos peluches como obxectos de apego nunha etapa tan especial como a adaptación á escola.</p>	30	X		
2	Quen dixó medo.	<p>Esta unidade levarase a cabo no outono, máis en concreto nas conmemoracións de agosto e samaín. Aproveitando a celebración do samaín, a enorme carga de tradición galega coa que conta, e o motivador que resulta para o alumnado, afondaremos a través dela nos medos de cada un, e iniciaremos ao alumnado na expresión e desenvolvemento de distintas ferramentas para regular as súas emocións. Desenvolverase esta UDI de xeito paralelo á UDI dos experimentos e da Semana Cultural sobre Galicia. Así como outras propostas xa planificadas como as diversas secuencias didácticas e o traballo de proxectos derivado do día a día na aula.</p>	35	X		
3	Así son eu	<p>Unidade didáctica centrada en que o alumnado se coñeza así mesmo, a súa historia (o porqué do seu nome, a súa primeira palabra), o seu propio corpo (canto mide, pesa...)e obteña unha i axe positiva de sí mesmo, gañando ademais autonomía durante o proceso.</p>	60		X	
4	Carreira pola Paz	<p>Nesta UDI centrarémonos no descubrimento, por parte do alumnado, dos problemas ós que se enfrontan outras persoas ó longo do mundo; desenvolvendo habilidades empáticas con estas situacións; e propoñendo alternativas e posibles solucións. A través da colaboración cunha ONG plantexaremos á comunidade educativa a participación nunha carreira solidaria o día da Paz. Ademais, na aula traballaremos con contos, relatos, visitas...para traballar esta conmemoración</p>	30		X	
5	O meu nome	Esta unidade vaise traballar con carácter transversal	60	X	X	X

UD	Título	Descrición	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
5	O meu nome	ao longo de todo curso por ser o seu nome o "texto" con maior significatividade nesta idade. A través da mesma inicianse no coñecemento das letras (maiúsculas) e no manexo do código lingüístico escrito. Dada a necesidade de adaptarse ao ritmo dos nenos/as prevese o trabalo desta UDI ao longo dos tres trimestres.	60	X	X	X
6	Recetario	Unha vez á semana organizaremos nas aulas de infantil un obradoiro de cociña, no que ademais de elaborar o propio prato traballaremos coa receita aspectos lóxico matemático (ó traballar coas cantidades), así como lecto-escritores no proceso de creación dun recetario invidual dos platos cociñados. Traballaremos tamén aspectos relacionados coa alimentación saudable, superar estereotipos sexistas asociados a determinados traballos e aspectos de coeducación, entre outros tamén sinalados nos diferentes indicadores establecidos para cada unha das actividades. Esta UDI desenvolverase ó longo de todo o curso cunha periodicidade semanal (ou quincenal) segundo as dinámicas que teñan lugar na aula. As receitas a elaborar terán relación coas conmemoracións e cos proxectos de aula. Cociñamos na aula e creamos un recetario.	65	X	X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Apego Peludo: Período de Vinculación	30

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.7 - Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando positivamente a diversidade	Mostra actitudes positivas ante a diversidade	TI
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Mostra actitudes de respecto ante os sentimentos dos demais, e manifesta os seus propios	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Confía nas súas posibilidades	
CA2.6 - Ofrecer e pedir axuda en situacións cotiás valorando os beneficios da cooperación e da axuda entre iguais.	Amosa actitudes de colaboración cos compañeirxs	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Amosa actitudes de colaboración cos compañeirxs	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	É suficientemente hábil no control de diferentes obxectos cotiás	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Respecta a contorna	
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Ten respecto polas normas establecidas nas rutinas diarias	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Móstrase colaborador e acepta as normas básicas	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Confía nas súas posibilidades	
CA4.2 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Ten respecto polas normas establecidas nas rutinas diarias	
CA4.3 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía e evitando todo tipo de discriminación.	Amosa actitudes de colaboración e respecto cos compañeirxs	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Amosa actitudes de colaboración e respecto cos compañeirxs e outras persoas	
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Amosa actitudes de colaboración e respecto cos compañeirxs e outras persoas	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Amosa actitudes de colaboración e respecto cos compañeirxs e outras persoas	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Amosa actitudes de colaboración e respecto cos compañeirxs e outras persoas	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Identificación e respecto das diferenzas, así como a aceptación da súa imaxe corporal e da propia identidade.
- Avance e control progresivo da motricidade fina.
- Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás.
- Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas.
- Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses.
- Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas.
- Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.
- O xogo como ferramenta de exploración persoal.
- Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias.
- Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.
- Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa.
- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados.
- Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna.
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc.
- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.
- A diversidade familiar. Familia, escola e outros contextos socioemocionais. Identificación e diferenciación como primeiros grupos sociais de pertenza e interacción. Outros grupos sociais de pertenza: características, funcións e servizos.
- Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.
- Asentamentos e actividades da contorna.

UD	Título da UD	Duración
2	Quen dixo medo.	35

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.7 - Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando positivamente a diversidade	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	TI
CA2.1 - Identificar e manifestar os propios sentimentos, vivencias, emocións e comprender as dos demais.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Mostra habilidades para a resolución de problemas e actividades grupais	
CA2.4 - Identificar e expresar as súas necesidades e sentimentos axustando progresivamente o control das súas emocións.	É quen de expresar algúns sentimentos e controlar progresivamente os mesmos	
CA2.5 - Adquirir un nivel mínimo de tolerancia á frustración e ser capaz de adaptar o seu comportamento a diferentes situacións.	É quen de controlar as súas frustracións de xeito progresivo	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Vai acadando habilidades na motricidade fina	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	Mostra habilidades para a resolución de problemas	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Participa en actividades de descubrimento dos elementos máis identificativos do patrimonio natural e social da súa contorna.	
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Identifica nocións temporais básicas da súa rutina	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Mostra habilidades para a resolución de problemas e actividades grupais	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Mostra habilidades para a resolución de problemas e actividades grupais	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.2 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.3 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía e evitando todo tipo de discriminación.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - O xogo como ferramenta de exploración persoal. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades.

Contidos

- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc.
- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Asentamentos e actividades da contorna.

UD	Título da UD	Duración
3	Así son eu	60

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Progresar no coñecemento do seu corpo axustando accións e reaccións e desenvolvendo o equilibrio, a percepción sensorial e a coordinación no movemento	Adquire progresivamente coñecementos básicos sobre o seu corpo	TI
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Adquire progresivamente coñecementos básicos sobre o seu corpo	
CA1.3 - Recoñecer as percepcións sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Emprega os sentidos para percibir sensacións	
CA1.4 - Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións	Mostra confianza nas súas posibilidades en algunha ocasión	
CA1.5 - Coordinar e controlar o seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Adquire progresivamente coñecementos básicos sobre o seu corpo e o uso do mesmo en certas accións	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Adquire progresivamente coñecementos básicos sobre o seu corpo e o uso do mesmo en certas accións	
CA1.7 - Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando positivamente a diversidade	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Adquire progresivamente e con confianza, coñecementos básicos sobre o seu corpo e o uso do mesmo en certas accións	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Mostra habilidades para participar en actividades e xogos grupais	
CA2.5 - Adquirir un nivel mínimo de tolerancia á frustración e ser capaz de adaptar o seu comportamento a diferentes situacións.	É quen de controlar as súas frustracións de xeito progresivo	
CA2.7 - Expresar inquietudes, gustos e preferencias mostrando satisfacción e seguridade sobre os logros conseguidos.	É quen de expresar as súas emocións en certas situacións	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Vai acadando habilidades na motricidade fina	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Mostra actitudes de respecto co medio	
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Mostra habilidades para a resolución de problemas e actividades grupais	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Mostra habilidades para participar en actividades grupais	
CA4.2 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.3 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía e evitando todo tipo de discriminación.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecerlas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Exploración e control do corpo, recoñecendo progresivamente as súas características e posibilidades para chegar á toma de conciencia do esquema corporal e das súas posibilidades expresivas. - Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Identificación e respecto das diferenzas, así como a aceptación da súa imaxe corporal e da propia identidade. - Descubrimento dos cambios que se producen nas persoas co paso do tempo, respectando as diferenzas. - Desenvolvemento da identidade sexual e aceptación do corpo sexuado. - Coñecemento do corpo e da contorna a través dos sentidos e das súas funcións. Implicacións da discapacidade sensorial ou física na vida cotiá. - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - O xogo como ferramenta de exploración persoal. - Aceptación e valoración axustada e positiva da súa persoa, confiando nas súas posibilidades e recoñecendo as limitacións propias. - Aceptación construtiva de erros e correccións: manifestacións de superación e logro.

Contidos

- Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa.
- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados.
- Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna.
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc.
- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.
- A diversidade familiar. Familia, escola e outros contextos socioemocionais. Identificación e diferenciación como primeiros grupos sociais de pertenza e interacción. Outros grupos sociais de pertenza: características, funcións e servizos.
- Habilidades socioafectivas e de convivencia: comunicación de sentimentos e emocións e pautas básicas de convivencia que inclúan o respecto á igualdade e o rexeitamento de calquera tipo de discriminación.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Asentamentos e actividades da contorna.

UD	Título da UD	Duración
4	Carreira pola Paz	30

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.1 - Progresar no coñecemento do seu corpo axustando accións e reaccións e desenvolvendo o equilibrio, a percepción sensorial e a coordinación no movemento	Adquire progresivamente coñecementos básicos sobre o seu corpo	
CA1.2 - Recoñecer, identificar e representar o corpo na súa globalidade e nas súas diferentes partes mostrando un nivel de detalle acorde á súa idade ou estado madurativo, chegando a interiorizar paulatinamente o seu esquema corporal	Adquire progresivamente coñecementos básicos sobre o seu corpo	
CA1.5 - Coordinar e controlar o seu corpo, as súas posibilidades motrices e adaptalo ás características dos obxectos, á acción e á vida cotiá, mostrando un variado repertorio motriz	Adquire progresivamente coñecementos básicos sobre o seu corpo	
CA1.6 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais e mostrando destrezas motoras e habilidades manipulativas cada vez máis axustadas	Adquire progresivamente coñecementos básicos sobre o seu corpo e o uso do mesmo en certas accións	
CA2.2 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Adquire progresivamente e con confianza, coñecementos básicos sobre o seu corpo e o uso do mesmo en certas accións	
CA2.3 - Participar en contextos de xogo dirixido e espontáneo axustándose ás súas posibilidades persoais.	Mostra habilidades para participar en actividades e xogos grupais	
CA2.6 - Ofrecer e pedir axuda en situacións cotiás valorando os beneficios da cooperación e da axuda entre iguais.	Mostra habilidades para participar en actividades e xogos grupais, colaborando cos seus iguais	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Mostra habilidades para participar en actividades e xogos grupais, colaborando cos seus iguais	TI
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Vai acadando habilidades na motricidade fina	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Mostra actitudes de respecto co medio	
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Mostra habilidades para a resolución de problemas e actividades grupais	
CA4.1 - Manifestar sentimentos de seguridade persoal na participación en xogos e nas diversas situacións da vida cotiá, confiando nas propias posibilidades e mostrando iniciativa.	Mostra habilidades para a resolución de problemas e actividades grupais	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.2 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.3 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía e evitando todo tipo de discriminación.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.8 - Participar, desde unha actitude de respecto, en actividades relacionadas con costumes e tradicións étnicas e culturais presentes na súa contorna mostrando interese por coñecelas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Exploración e control do corpo, recoñecendo progresivamente as súas características e posibilidades para chegar á toma de conciencia do esquema corporal e das súas posibilidades expresivas. - Imaxe global e segmentaria do corpo: características individuais e percepción dos cambios físicos. Autoimaxe positiva e axustada ante os demais. - Adquisición das nocións básicas de orientación e coordinación de movementos ¿control progresivo da coordinación, ton, equilibrio e desprazamentos¿ co fin de adquirir autonomía na realización das tarefas. - Participación no xogo como actividade pracenteira e fonte de aprendizaxe. Interiorización paulatina das normas de xogo. Dominio activo do ton e a postura en función das características dos obxectos, accións e situacións. - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Estratexias de axuda e colaboración en contextos de xogo e rutinas.

Contidos

- Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais.
- O xogo como ferramenta de exploración persoal.
- Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa.
- Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia.
- Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados.
- Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna.
- Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco.
- Actividade física estruturada con diferentes graos de intensidade.
- Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc.
- Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións.
- Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.
- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Potenciación do xogo como elemento común a todas as culturas.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Asentamentos e actividades da contorna.

UD	Título da UD	Duración
5	O meu nome	60

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
-------------------------	------------------------	----

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.3 - Recoñecer as percepción sensoriais propioceptivas e exteroceptivas captadas a través dos sentidos verbalizando as sensacións que producen	Emprega os sentidos para percibir sensacións	TI
CA1.4 - Construír unha imaxe positiva propia e aceptar a súa identidade manifestando confianza nas súas posibilidades e recoñecendo as súas limitacións	Mostra confianza nas súas posibilidades en algunha ocasión	
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Vai acadando habilidades na motricidade fina	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Mostra actitudes de respecto co medio	
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Mostra habilidades para a resolución de problemas e actividades grupais	
CA4.2 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.3 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía e evitando todo tipo de discriminación.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva propoñendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - O xogo como ferramenta de exploración persoal. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco. - Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc. - Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións. - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto. - Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais. - A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz. - Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá. - Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos. - Asentamentos e actividades da contorna.

UD	Título da UD	Duración
6	Recetario	65

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA1.8 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino	Vai acadando habilidades na motricidade fina	TI
CA2.8 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía, aceptando as diferenzas individuais e evitando todo tipo de discriminación.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA3.1 - Manexar diferentes obxectos, útiles e ferramentas en situacións de xogo e na realización de tarefas cotiás, mostrando un control progresivo e de coordinación de movementos de carácter fino.	Vai acadando habilidades na motricidade fina	
CA3.2 - Recoñecer hábitos de saúde, alimentación saudable, hixiene corporal e benestar utilizando adecuadamente espazos e materiais.	Adquire hábitos básicos de hixiene, saúde e benestar xeral	
CA3.3 - Identificar situacións de risco e actuar coherentemente ante elas, aceptando as normas.	É quen de recoñecer certas sirtuacións de perigo	
CA3.4 - Realizar actividades relacionadas co autocoidado e co coidado da contorna con actitude de respecto e mostrando autoconfianza e iniciativa.	Mostra actitudes de respecto polo propio corpo e a contorna	
CA3.5 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA3.6 - Resolver con iniciativa e autonomía actividades da vida cotiá, colaborar en tarefas e aceptar as normas.	Mostra habilidades para a resolución de problemas e actividades grupais	
CA4.2 - Respetar a secuencia temporal asociada aos acontecementos e actividades cotiás, adaptándose ás rutinas establecidas para o grupo e desenvolvendo comportamentos respectuosos cara ás demais persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.3 - Participar con iniciativa en xogos e actividades colectivas relacionándose con outras persoas con actitudes de afecto e empatía e evitando todo tipo de discriminación.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.4 - Relacionarse de maneira asertiva, con tolerancia e eficacia coas persoas coas que interacciona nas súas rutinas diarias e nas súas actividades cotiás.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA
CA4.5 - Reproducir condutas, accións ou situacións a través do xogo simbólico en interacción cos seus iguais, identificando e rexeitando todo tipo de estereotipos.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.6 - Participar activamente en actividades relacionadas coa reflexión sobre as normas sociais que regulan a convivencia e promoven valores como o respecto á diversidade e o trato non discriminatorio cara ás persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	
CA4.7 - Desenvolver destrezas e habilidades para a xestión de conflitos de forma positiva proponendo alternativas creativas e tendo en conta o criterio doutras persoas.	Relacionase con algunha persoa da súa contorna con actitudes de respecto	

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Avance e control progresivo da motricidade fina. - Interiorización das nocións espazo-temporais nas actividades cotiás. - Identificación, verbalización e expresión de sentimentos, emocións, vivencias, preferencias e intereses propios e das demais persoas. - Ferramentas para a identificación, expresión, aceptación e control progresivo das propias emocións, sentimentos, vivencias, preferencias e intereses. - Estratexias para desenvolver a seguridade en si mesmo, o recoñecemento das súas posibilidades e a asertividade respectuosa cara aos demais. - O xogo como ferramenta de exploración persoal. - Valoración do traballo ben feito: desenvolvemento inicial de hábitos e actitudes de esforzo, constancia, organización, atención e iniciativa. - Estratexias para a resolución de conflitos e para o desenvolvemento da resiliencia. - Recoñecemento das necesidades básicas do corpo. Hixiene, vestido, alimentación, descanso, actividade. - Aceptación das normas de comportamento establecidas durante as comidas, os desprazamentos, o descanso e a hixiene. - Valoración da necesidade de desenvolverse en espazos saudables identificando as condicións que os caracterizan. Colaboración no mantemento de ambientes limpos e ordenados. - Hábitos e prácticas sostibles e ecosocialmente responsables relacionadas coa alimentación, coa hixiene, coa actividade física, co descanso, co autocoidado e co coidado da contorna. - Identificación de situacións perigosas adoptando comportamentos axeitados na prevención de accidentes e enfermidades. - Emprego responsable e axeitado de instrumentos, ferramentas e instalacións para previr accidentes e evitar situacións de risco. - Rutinas: planificación secuenciada das accións para resolver unha tarefa; normas de comportamento social na comida, o descanso, a hixiene e os desprazamentos, etc. - Xestión do seu comportamento en función das necesidades das outras persoas e das normas de funcionamento do grupo, dereitos, responsabilidades e comportamentos sociais, camiñando progresivamente cara á autorregulación das súas accións. - Estratexias de autorregulación da conduta. Empatía e respecto.

Contidos

- Resolución de conflitos xurdidos nas interaccións sociais.
- A amizade como valor, así como elemento protector, de prevención da violencia e de desenvolvemento da cultura da paz.
- Fórmulas de cortesía e interacción social positiva. Actitude de axuda e cooperación. A resposta empática á diversidade debida a distintas formas de discapacidade e ás súas implicacións na vida cotiá.
- Xogo simbólico. Observación, imitación e representación de persoas, personaxes e situacións. Estereotipos e prexuízos.
- Celebracións, costumes e tradicións. Ferramentas para o aprecio dos sinais de identidade étnico-cultural presentes na súa contorna.
- Asentamentos e actividades da contorna.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Trataremos de facilitar ao alumnado ambientes enriquecedores en motivadores, que faciliten a aprendizaxe do alumnado.

A achega de distintas opcións para o acceso aos contidos, o deseño de ambientes de aprendizaxe ricos en recursos e oportunidades, a promoción da motivación ou o emprego de metodoloxías activas serán eixes básicos da intervención educativa, aproveitando a curiosidade que ten o alumnado por explorar e descubrir o mundo que o rodea.

Acadar uns sólidos vínculos afectivos entre o profesorado e o alumnado do grupo será primordial, de xeito que este último sinta o necesario equilibrio e seguridade emocional para afrontar os retos e as experiencias do día a día.

Tódalas actividades deseñadas nesta programación teñen unha gran carga motivadora que respondan á idade e á diversidade do alumnado, de cara a lles facilitar a exploración da contorna.

As proposta de situacións de aprendizaxe contextualizadas a partir das súas experiencias e coñecementos previos para garantir a significatividade son maioritariamente o punto de partida das Unidades Didácticas, nas cales as nocións matemáticas, espaciais e temporais son as ferramentas de traballo no desenvolvemento dos procesos de razoamento lóxico e método científico.

Tendo en conta a idade á que vai destinada esta programación (3 anos) a curiosidade, a realización de actividades manipulativas e sensoriais, a resolución de retos e situacións problemáticas e a busca de solucións de maneira autónoma e imaxinativa son a base do proceso ensino-aprendizaxe. Ademais, os ritmos inddividuais de aprendizaxe do alumnado traran de respetarse co plantexamentoe flexibilidade das actividades programadas.

Ao longo das actividades empregaremos dinámicas individuais, de parella, grupos ou equipos (fomentando o traballo colaborativo e cooperativo) e de gran grupo. A adquisición de autonomía favorecerá a capacidade de aprender por si mesmos, pero tamén promoverá o traballo en equipo.

Ofreceranse sempre actividades onde se desenvolvan diferentes tipos de habilidades e capacidades, coma a sensibilización cara ao medio ambiente e a necesidade de actuar para preservalo, mediante a integración de hábitos de vida sans e sustentables.

O achegamento á contorna próxima fomentará a súa exploración activa, o seu coñecemento, gozo e respecto, así como o descubrimento da contorna máis afastada a través das experiencias vividas e dos medios tecnolóxicos e analóxicos que susciten o interese do alumnado por coñecelas.

En canto ao deseño e a organización de ambientes de aprendizaxe, estes serán amables e agradables e que propicien a comodidade e a seguridade das nenas e dos nenxs, coidando de xeito especial o seu equilibrio estético, a súa versatilidade e a interacción e relacións coas persoas e cos obxectos. (RECUNCHOS DE TRABALLO)

Nestos recantos disponemostos pola aula, os materiais estarán adaptados ás súas características, serán o máis diversos posible e con múltiples posibilidades en función das necesidades, organizados de maneira accesible co obxecto de favorecer a corresponsabilización no seu coidado e organización.

Estará presente na aula unha oferta ampla de materiais de diferente tipo e coidaranse dun xeito especial os materiais continuos, os inespecíficos e os elementos do medio natural e sociocultural que favorezan a relación coa identidade e creen uns ambientes significativos, ademais de espertar o interese por explorar e experimentar cos diferentes

recursos.

Na selección e utilización dos materiais e dos espazos, farase unha criba de cara a evitar desigualdades por razón de xénero e a transmisión de actitudes e comportamentos sexistas a través do currículo oculto.

En canto á organización do tempo e dos espazos, será flexible, adaptándose e respondendo ás características das tarefas e ás necesidades e ritmos das nenas e dos nenos.

O noso barrio, a contorna, e o coñecemento dos elementos identitarios da cultura propia teñen un gran peso nesta programación, tomando o alumnado conciencia da influencia que ten a presenza das persoas do seu arredor.

Por último, tamén teñen cabida e gran importancia o deseño de situacións STEAM que faciliten a aplicación das habilidades do pensamento computacional e que axuden o alumnado a superar situacións problemáticas de xeito creativo e orixinal. Isto sempre desde un enfoque coeducativo e posibilitando situacións que favorezan a expresión asertiva e a escoita activa das emocións, propias e alleas.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Materiais expresión artística: cartolinas, tixeiras, ceras, pinturas, pinceis, cartón, plastilina...
Tecnolóxico: ordenador, cámara de fotos, pizarra dixital, tablet...
Materiais propios para manipulación, experimentación, sensoriais: mesa de luz, pipetas, básculas, mesas sensoriais con area, fariña...
Biblioteca do centro e de aula
A contorna: o barrio, asociación, parques, tendas, a horta..
Profesioanais do centro, docentes, familias, visitas e charlas...
Material psicomotricidade: cordas, picas, ladrillos, pelotas..
Material non estruturado: pezas soltas de madeira, cartón, refugallo...
Material xogo simbólico
Mesa de luz

Na Educación Infantil, a elección e uso dos materiais xogan un papel fundamental no proceso de aprendizaxe dos nenos e nenas. Estes materiais son ferramentas que lles permiten explorar, descubrir e desenvolver as súas habilidades de forma activa e lúdica. Nesta etapa, a través da interacción con diversos materiais, os nenos e nenas constrúen o seu coñecemento do mundo que os rodea. A importancia dos materiais empregados na nosa aula de 4º de Infantil é vital e axudan a enriquecer a experiencia educativa nesta etapa.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial nesta etapa estará orientada a identificar as condicións iniciais individuais e o ritmo e as características da evolución de cada nena ou neno. Para estes efectos, tomaranse en conta as entrevistas coas familias, titores legais, informes externos (escola infantil, diagnósticos médicos ou psicopedagóxicos...)

Esta avaliación inicial efectuarase unha vez superado o período de adaptación e tendo en conta a información obtida durante este período, pero se agardará a que o alumno se amose adaptado ás rutinas e a realidade da aula..

Nesta avaliación promoverase o uso xeneralizado de instrumentos de avaliación variados, diversos e adaptados ás distintas situacións de aprendizaxe que permitan a valoración obxectiva de todo o alumnado. Nese sentido, a observación directa e sistemática constituirá a principal técnica do proceso de avaliación, sen prexuízo do posible

emprego, xunto a esta técnica principal, doutras técnicas cun carácter accesorio como a análise das producións das nenas e dos nenos.

Esta avaliación inicial recolle información relevante dx alumnx, que nos axuda a determinar as n.e.e. e construír o programa educativo acorde cos obxectivos xerais da aula de aprendizaxe de tarefas e cos obxectivos específicos para conseguir o máximo desenvolvemento persoal e social de todos e cada un dos nosos alumnos e alumnas.

Interesa saber que é o que o alumno e alumna coñece e sabe facer, con que axudas mellora, como recolle e procesa a información que lle damos, canto tempo é capaz de permanecer centrado nunha tarefa, en que condicións aprende mellor e que intereses e motivacións ten ante a aprendizaxe...

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación están marcados pola consecución de criterios para cada materia segundo as táboas de indicadores que se elaborarán seguindo a escala de estimación (sen dificultade, en proceso, con dificultade) de forma que o alumno/a obterá a súa calificación en función do grado de cosecución observado pola mestra ou mestre

Criterios de recuperación:

6. Medidas de atención á diversidade

Para desenvolver esta programación didáctica atenderase ás medidas de atención á diversidade tendo en conta as necesidades e características do alumnado. Deste xeito, nas unidades didácticas recolleranse criterios de avaliación, contidos, obxectivos e a súa contribución á adquisición das competencias clave secuenciadas de forma coherente co nivel de aprendizaxe do alumnado.

Esta programación didáctica ten en conta os diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe do alumnado, para favorecer a capacidade de aprender por si mesmos e promover o traballo en equipo, fomentar especialmente unha metodoloxía centrada na actividade e participación do alumnado.

Outra medida é a inclusión de actividades e tarefas que manteñen a cooperación e o traballo en equipo para a súa realización. A axuda entre iguais permitirá que o alumno aprenda dos demais estratexias, destrezas e habilidades que contribuirán ao desenvolvemento e adquisición das competencias clave.

Á hora de programar, tivéronse en conta as seguintes estratexias metodolóxicas:

- A aprendizaxe cooperativa promove o desenvolvemento das relacións sociais, a aprendizaxe entre iguais, a construción da igualdade social entre todos os alumnos e alumnas, a aprendizaxe de todos e todas no contexto natural da aula, a aprendizaxe a través da creación e resolución de conflitos sociocognitivos... É un enfoque interactivo que permite que os alumnos e alumnas aprendan uns doutros.

- As actividades de aprendizaxe son graduadas e diversificadas, de modo que existe un amplo menú a través do cal se poida chegar aos obxectivos e alcanzar as competencias básicas. Deste xeito, ademais todo o alumnado pode participar da actividade en función do seu nivel de competencia.

- As actividades son abertas, realizables a un nivel ou outro, por tódolxs alumnxs con máis ou menos axuda. Son actividades que implican diferentes niveis de dificultade, pero todas relacionadas cos mesmos contidos.

- A aprendizaxe por proxectos, os centros de interese, os talleres, recunchos de traballo tamén nos axudan a dar resposta á diversidade.

- Encanto aos materiais e recursos didácticos serán variados e adaptados á diversidade de capacidades e características do alumnado, de modo que utilicen códigos comunicativos diversos (visuais, verbais, escritos, auditivos, orais...).

- A organización dos espazos e dos tempos tratan de favorecer que se produzan situacións diversas dentro da aula: traballo individual, en pequeno grupo e en gran grupo, actividades comúns e actividades diferenciadas, etc.

Doutra banda, a programación ten en conta que se incorporen outros mestres/as dentro da aula e que compartan coa titora ou cos profesores e profesoras de área o proceso de ensino aprendizaxe.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Xestión emocional	X	X	X			
ET.2 - Movemento e hábitos de control corporal			X	X		
ET.3 - Manifestacións da comunicación e da linguaxe						X
ET.4 - Pautas elementais de convivencia e relación social		X		X		
ET.5 - Descubrimento da contorna, dos seres vivos que nela conviven e das características físicas e sociais do medio en que viven		X				
ET.6 - Educación igualitaria e libre de estereotipos			X	X		
ET.7 - Educación en valores	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Educación para o consumo responsable e sustentable						X
ET.9 - Hábitos saudables				X		X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Conmemoracións e festas	Planificar e participar en distintas celebracións ao longo do curso (Samaín, Nadal, Día da Paz,	X	X	X
Semana Cultural do centro	Cada ano o centro escolle unha temática sobre a cal se programa e traballa a nivel aula e centro.	X	X	X
Saídas	Actividade para reforzar contidos traballados na aula	X	X	X
Visitas	Tanto familias coma expertos se achegan á nosa aula para participar das actividades programadas	X	X	X
Horta escolar	Traballo en colaboración con todo o centro en labores de mantemento da nosa horta escolar	X	X	X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Analizo e deseño dentro da programación didáctica as competencias básicas necesarias para a área ou materia
Reflexiono se os contidos son os indicados para x alumnx
Metodoloxía empregada
Realizouse unha avaliación inicial para axustar a programación á situación real de aprendizaxe.
Utilizo suficientes criterios de avaliación que atendan de maneira equilibrada a avaliación dos diferentes contidos
Utilizo diferentes técnicas de avaliación en función da diversidade de alumnos/as, das diferentes áreas/materias, das Ou.D.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Adaptado o material didáctico e os recursos á característica e necesidades dos alumnos realizando traballos individualizados e diferentes tipos de actividades
Utilizáronse recursos variados (audiovisuais, informáticos, sensoriais, etc.).
A selección e temporalización de contidos e actividades foi axustada
Medidas de atención á diversidade
Teño en conta o nivel de habilidades dos alumnos, os seus ritmos de aprendizaxes, as posibilidades de atención, o grao de motivación, etc., e en función deles, adapto
Contémplanse todas as NEAE no deseño das actividades
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Houbo coordinación con outros profesores.

Descrición:

A programación se valorará a través da realización dunha rúbrica na que se puntuarán os indicadores citados anteriormente. Ademais, o equipo de coordinación infantil reunirase periódicamente para revisar e proporcionar melloras na programación.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación se valorará a través da realización dunha rúbrica na que se puntuarán os indicadores citados anteriormente. Ademais, a coordinación de ciclo de Infantil reunirase periódicamente para valorar e proporcionar melloras na programación.

9. Outros apartados